

**DÖRTE
HANSEN**

**NAAR
ZEE**

Vertaling Lucienne Pruijs

HarperCollins

Voor het papieren boek is papier gebruikt dat onafhankelijk is gecertificeerd door FSC® om verantwoord bosbeheer te waarborgen.
Kijk voor meer informatie op www.harpercollins.co.uk/green.

HarperCollins is een imprint van Uitgeverij HarperCollins Holland, Amsterdam.

Copyright © 2022 Penguin Verlag, a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH, München, Germany
Oorspronkelijke titel: *Zur See*
Copyright Nederlandse vertaling: © 2023 Lucienne Pruijs
Omslagontwerp: Sabine Kwauka
Bewerking: Pinta Grafische Producties
Omslagbeeld: © Bridgman Images
Foto auteur: © Sven Jaax
Zetwerk: Mat-Zet B.V., Huizen
Druk: ScandBook UAB, Lithuania, met gebruik van 100% groene stroom

ISBN 978 94 027 1284 1
ISBN 978 94 027 6888 6 (e-book)
NUR 302
Eerste druk augustus 2023

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Originele uitgave verschenen bij Penguin Verlag, a division of Penguin Random House Verlagsgruppe GmbH, München, Germany.

HarperCollins Holland is een divisie van Harlequin Enterprises ULC.
* en ™ zijn handelsmerken die eigendom zijn van en gebruikt worden door de eigenaar van het handelsmerk en/of de licentienemer. Handelsmerken met * zijn geregistreerd bij het United States Patent & Trademark Office en/of in andere landen.

www.harpercollins.nl

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
Het e-book is beveiligd met zichtbare en onzichtbare watermerken en mag niet worden gekopieerd en/of verspreid.

Alle in dit verhaal voorkomende personen zijn ontleend aan de fantasie van de schrijver. Elke gelijkenis met bestaande personen berust op toeval.

Beenderhekken

Op een eilandveer, ergens in Jutland, Friesland of Zeeland, is iemand die de trossen los- en vastmaakt, en altijd is hij te dun gekleed voor de zilte en ijzeren kou van een Noordzeehaven. Als hij op herfst- en winterdagen een pet draagt, bedekt die in geen geval zijn oren. Handschoenen draagt hij nooit. Tussen zijn stijve vingers zit, zodra de boot is aangemeerd of afgevaren, een peuk geklemd. Zijn haar is lange tijd niet geknipt, zijn huid is door zeewater en alcohol getekend, en altijd hoest hij in zijn ongekamde baard en spuwt dat wat opgehoest wordt in de haven. En altijd ziet de jas die hij draagt eruit alsof die al van zijn voorvaderen is geweest.

De man die de trossen los- en vastmaakt, is nooit vriendelijk tegen de vreemden die van de wal naar het eiland

varen. Met barse gebaren wijst hij bij het inschepen hun auto's naar de rijbanen, drijft met korte hoofdbewegingen de fietsers en de voetgangers de boot op, die zich als schapen door hem laten opjagen.

De dekknecht kleumt om een reden die hij waarschijnlijk zelf niet kent. Hij doet alleen wat de vorige eigenaars van zijn jas deden: het kleine kleumen oefenen, omdat vroeg of laat het grote kleumen zal komen. De grote storm, de grote vloed of die ene grote golf. Wie dan niet kan kleumen, is bij voorbaat verloren.

En ja, zwemmen kan de man aan dek ook, al wordt er van zeelui van oudsher beweerd dat ze het niet wilden leren. Hij heeft het jong geleerd, van zijn moeder.

Dat vrouwen van het vasteland verkikkerd op hem raken, is voor hem niet nieuw. Dat ze een beetje verliefd zijn op zijn woeste baard, zijn oude zeemansjas en op het gouden ringetje in zijn oor, daar gaat hij toch wel van uit.

Voor de duur van een overtocht, voor een uur of twee, is hij het toonbeeld van een eilander. Hij staat aan dek, maakt de trossen vast en los en laat de messing knopen met het ankerpatroon glimmen. Hij oefent het kleumen, fluit een oud deuntje. 'Allen die willen te kaap'ren varen.'

Zijn vader, zijn broers, zijn ooms kleumen nu misschien op een garnalenkotter, een vrachtschip, een motorreddingsboot, een plezierboot of een booreiland, en allemaal houden ze zonder klagen een kleine onderkoeling uit, alsof ze hun voorvaderen respect moeten betonen.

Het zijn allemaal nazaten van mannen die het grote kleumen nog beheersten: Groenlandvaarders die op walvisschepen naar de arctis zeilden.

En iets heeft een spoor achtergelaten en invloed op hen gehad, is bij hen binnengesijpeld van die scheepsjongens en harpoeniers, stuurliu, kapiteins, die elk jaar vanaf het voorjaar tot de herfst naar de Noordelijke IJszee voeren, hun kleren nooit droog, hun lichaam nooit warm.

Iets in de man die te dun gekleed is, herinnert aan die tijd, ook al is die inmiddels driehonderd jaar geleden.

Misschien zit het in de botten van zijn roodbevroren hand, in zijn rugwervels, in de huid op zijn voorhoofd, in zijn bloedvaten, in de wortels van zijn tanden, van zijn baard.

En misschien geloven dat ook alleen de vreemden die van de wal komen en hem op het veer zien staan, het origineel, de rasechte eilander die hun nauwelijks een blik waardig keurt.

De man die zwijgend zijn gastenkuddes het eilandveer op drijft, is opgegroeid onder plafondbalken die zo laag waren dat je op je vijftiende al je hoofd moest intrekken. In een huis met oude muurankers en met Delfts blauwe tegels op de wanden.

De voorvader die het liet bouwen, was nog twee handbreedtes kleiner dan de eilanders van nu, maar een grootmeester in het kleumen: op zijn twaalfde voor het eerst aan boord en dan een zeemansleven lang de zomer niet gezien. Van kombuisjongen omhooggekleumd tot kapitein.

Hij bouwde een groot huis voor zichzelf, liet zijn initialen in de muur van de puntgevel graveren en om zijn stuk grond een hek zetten, niet van hout gemaakt, maar van de kaakbeenderen van een Groenlandse walvis.

Van dat beenderhek is niet veel meer te zien, alleen een rij stompen, kartelig en verweerd, overwoekerd door groene algen. Een slecht gebit, geen fraai gezicht. Maar niemand denkt erover om het hek weg te halen, en zeker niet de man die er elke ochtend overheen stapt en op weg gaat naar de haven, in een jas die eruitziet alsof die al van zijn voorvaderen is geweest.

's Avonds, na de laatste overtocht, wanneer alle voertuigen en voetgangers de boot hebben verlaten, gaat hij van boord en wacht drie, vier sigarettentrekjes lang bij de aanlegplaats, tot hij een grote auto ziet aankomen. Die rijdt te hard, zoals altijd, en de vrouw in de wagen stuurt op hem aan alsof ze hem wil overrijden. Dan remt ze toch nog, geeft hem net genoeg tijd om zijn peuk weg te gooien, in te stappen en het portier te sluiten. Nog voor hij zijn gordel goed en wel heeft omgedaan, geeft ze weer gas. De motor jankt als een gekweld dier, de lak van de auto is door het zout van de zeelucht behoorlijk aangetast.

Ze heeft niet veel geduld met auto's en met mannen die van schepen komen.

Op een Noordzee-eiland, ergens in Jutland, Friesland of Zeeland, is een vrouw die een man in een haven ophaalt als was dat een plaats delict, snel en zwijgend. Redders

van mensenlevens rijden zo, handlangers bij een overval – en eilandvrouwen die niet meer aan havenkanten willen staan, zwaaiend, wachtend, uitkijkend naar het schip dat zal komen of ook niet, naar messing knopen, baarden en bevroren gezichten.

Ze stapt nooit uit op de havendam, ze blijft achter het stuur van haar auto zitten, ongeacht of hij maar een dag op zee is geweest of twee weken, zeven maanden, een jaar. En als hij weer vertrekt, doet ze het net zo: niet uit de auto stappen en niet zwaaien. Motor laten lopen en de man afzetten als een stuk expresgoed. Schepen gaan en schepen komen, en het afscheid nemen, het welkom heten moet je terloops afhandelen, kalm als de zee, die er altijd is, maar ook op niemand wacht.

Er is voor een man als hij van een schip naar huis komt nooit een tijd waarin hij wordt ontzien. Geen diner in de pronkkamer, van de chique goudgerande borden. Na een broodmaaltijd aan de keukentafel wast ze de oude kopjes met het uienpatroon af en gooit hem de theedoek toe.

De vrouw die niet aan havenkanten zwaait, bewaart in haar huis de dingen waar alle kapiteinsfamilies zuinig op zijn: scheepskisten en sextanten, kompassen en messing passers, monsterboekjes. Erfenissen van de vaders, broers, echtgenoten, hun handgeschreven verslagen over reizen vol ontberingen. Over de schepen waarvan ze hielden, en de walvissen die ze doodden, over mast- en botbreuken en bevroeringen en zware stormen, alles gelukkig doorstaan. Het zijn de kronieken van de overlevenden en capabelen

die in de scheepskisten liggen, en in de pronkkamers staan hun aflaten, van grote tochten meegebracht om vrouwen die te lang moesten wachten te sussen: blauw-wit porseleinen theeservies, doorschijnend als papier, en zilveren schalen, nooit gebruikt. In de vitrinekasten uitgestald als blinkende bokalen die voor trouw of moed werden toegekend.

Ergens in dit huis, verborgen onder plafondbalken, achter muurankers of oude tegels, in de kieren van een beenderhek misschien, zouden ook nog de verhalen moeten zijn die niet zijn opgeschreven: de herinneringen van de verdronkenen, door een mast gedoden, vermisten, doodgevrorenen, of aan scheurbuik overledenen.

En in de dekenkisten, diep onderin, de erfenissen van de zeemannenvrouwen: kronieken van het wachten en alleenzijn, van de winterbruiloften, de kindersterfgevallen en het weduwschap, waarschijnlijk ingeborduurd in doopjurken en dekbedovertrekken, ingenaaid in de zomen van de klederdracht, ingeklost in de kanten kleedjes, voor de dochters.

De vrouw bewaart deze dingen ook.

Het zou kunnen dat haar ongeduld een erfstuk is van moeders bij wie hun halve leven lang een wereldzee tussen henzelf en hun mannen lag. En dat haar huis in een oud ritme ademt: langzaam in de lente, snel in de zomer, kort in de herfst en diep in de winter, zoals de man die het gebouwd heeft, en de vrouw die hem in februari richting de IJszee zag zeilen, hem in juni op de hooilanden nodig had

gehad en in oktober op hem wachtte met een pasgeboren kind op de arm. Als het een meisje was, kreeg het met de moedermelk vermoedelijk al de antistoffen tegen alle ziekten van het wachten.

Dat weet je allemaal niet. Of het kleumen en het ongeduld erfelijk zijn, hoe een oud huis ademhaalt en waar de herinneringen van de op zee geblevenen zich verbergen, dat vragen zich misschien alleen mensen af die te lang met hun handen in de zak aan de zee hebben gestaan. Die werpt dan vragen op het strand als schelpen of stokjes. Een oud spel van de zee, de meesten spelen het mee.

De vrouw die elke avond snel en zwijgend een man van een boot ophaalt, ziet het nut niet in van handen in de zak, en ze bukt niet om schelpen, stenen of stokjes op te rapen.

Om haar rechtermiddelvinger draagt ze een ring met een gletsjerblauwe steen die iemand jaren geleden voor haar heeft meegebracht. Ook een van die aflaten, van veel karaat, maar die haar niet gesust heeft, integendeel. Hij zat van meet af aan een beetje ruim, toch draagt ze hem elke dag, omdat hij mooi is en omdat ze vindt dat ze hem verdiend heeft. Zeeman gaat, goud bestaat. Met twee handen stevig om het stuur rijdt ze 's avonds naar de haven, wat poeder op haar gezicht en wat lippenstift, haar kleren zelfgemaakt, van goede stof. Geen plattelandsvrouw, geen stadsvrouw, een eilandvrouw die haar zoon in de haven ophaalt.

De oudste, die kan zwemmen en moet drinken.

Er bestaan op een eiland geen geheimen. Je kunt je niet achter beenderhekken verstoppen als de burens en familieleden al eeuwen de oog- en de oorgetuigen van het familieleven waren. Iedereen ziet het als de oudste van Hanne Sander van zijn havenkroegentochten naar huis slingert. Ze horen hoe hij zingt en lacht en vloekt en in de haag van rimpelrozen kotst. En iedereen weet dat Ryckmer Sander, zoon van Jens en kleinzoon van Henrik, achterkleinzoon van Ove enzovoorts, zich langzaam maar consequent van de commandobrug van een tanker naar een pendelschuit op de Noordzee heeft gezopen. Van kapitein op de grote vaart naar dekknecht, die op een eilandveer door het kustwater tuft en nog een beetje zeebonk speelt voor de toeristen die zich door hem laten opjagen. Ze geloven zijn zwijgende act, de woeste baard, het grimmige gezicht en die oude zeemansjas. De vreemden laten zich maar al te graag verblinden door de messing knopen met het ankerpatroon en de ring in zijn oor. Een Ryckmer Sander past in hun Noordzeevakantie, net als de scholekster, de zeehond en de gebakken scholfilet.

Ze merken niet dat hun origineel slechts een goed gemaakte vervalsing is.

De veerbootreder weet hoe het ervoor staat met zijn dekknecht, ook zijn voorvaderen waren ooit Groenlandvaarders. Hier zit je al eeuwen in dezelfde schuit, en daarom stuur je een Ryckmer Sander niet van boord, ook al staat hij soms wat wankel op zijn benen. De bolder raakt hij nog.

En Hanne Sander zorgt ervoor dat hij 's morgens in elk

geval nog nuchter bij het veer aankomt. Meer kan de moeder van een alcoholist niet beloven. Ze kan alleen maar hopen dat hij in het buffet aan boord niet vlug een halve fles Küstennebel achteroverslaat of dat een van zijn makke passagiers hem op een grog trakteert, je weet het nooit, ze neemt het zoals het komt. Ze laat zich maar moeilijk overrompelen.

Op alle eilanden zijn er vrouwen die je niet kunt laten schrikken omdat ze in voortdurende staat van paraatheid leven. Hanne Sander is te allen tijde voorbereid op springvloeden, op zware stormen en op mannen die thuiskomen, stomdronken of nuchter, met gletsjerblauwe stenen of zonder.

Haar kofferbak is groot genoeg om boodschappen voor vier weken in te slaan, en in haar huis staan twee diepvrieskisten. Ze zou niet hoeven te verhongeren als het eiland een halfjaar van het vasteland was afgesneden. Wat de Noordzee ook voor haar voordeur aanspoelt – zeevaarders, schipbreukelingen, zomergasten – haar bedden zijn opge maakt, haar voorraadkasten altijd vol. Het ontbreekt aan niets in haar huis, en toch zie je haar oude stationcar met roestplekken van het zout elke ochtend in de stad, omdat Hanne Sander iets moet kopen.

Er is maar één stadje op dit eiland, niet veel meer dan een paar winkelstraten die als de vingers van een hand aan de haven vastzitten. Een strandkorfpromenade, een wafelstalletje, een paar kramen met garnalen of gebakken vis en een

ijssalon die in het naseizoen in een thee- en kaarsenwinkel verandert. Regenjassen, meeuwenbekers en piratenvlaggen in de winkels, een barnsteenslijperij en een paar restaurants en kroegen, stuk voor stuk tot scheepskajuiten verbouwd. Messing lampen in de roederamen, aan de muren vissersnetten, op de tafels drijfhoutkunst en voor de deuren oude boeien of scheepslantaarns. Zeemansliederen uit de stereo-installatie, en al het barpersoneel draagt vissershemden.

Hanne Sander zou niet weten wat ze in een havenkroeg moest. Ze is ook niet gemaakt voor een eilandpromenade, het geslof en geflap van die slippers, alle handen in de zakken. Meestal mijdt ze de binnenstad en rijdt over de rondweg van de havendam naar de eilandsupermarkt. Ze stuurt niet eens op de parkeerplaats aan, ze stopt voor de ingang langs de weg, twee wielen op de stoep, alarmlichten aan, en de vrouwen achter de kassa weten al genoeg als ze de stationcar zien.

Zes flesjes bier minus statiegeld voor de zes lege flesjes die ze 's ochtends weer inlevert. Het is de dagelijkse dosis van een man die de bolder moet raken.

Ryckmer Sander drinkt het eerste al in de auto op weg naar huis, als ze hem 's avonds van het veer ophaalt. Zodra hij ingestapt is, pakt hij de opener uit het handschoenenkastje, trekt het flesje open en drinkt alsof hij de woestijnen van deze wereld heeft doorkruist.

Zes flesjes zijn een aanfluiting voor een man die zich wil bedrinken. Ze volstaan hoogstens voor een halve verdooving tussen vrije avond en de vroege ochtend.

Maar hij weet dat hij het hele huis kan doorzoeken, de scheeps- en de dekenkisten en de tuin met het beenderhek, en nergens een zevende flesje zal vinden. Ook geen vingerbreed likeur en geen kersenbonbon meer, geen rumrozijn ergens in de keukenkast. Hij weet het, omdat hij vele nachten lang heeft gezocht. Hij dronk het Zweedse kruidenbitter van zijn moeder, at de in madeira gedrenkte pruimen bij de bakspullen en lepelde drie potjes calvadosjam leeg die ze van een gast had gekregen. Daarna vielen er een paar harde woorden in een nacht aan de keukentafel – en klonk er een belofte zoals iedere alcoholist hem vast talloze keren heeft gedaan.

Alleen heeft niet iedere alcoholist een moeder als Hanne Sander. Die de flesjes voor haar zoon vijf dagen per week rantsoeneert en hem op vrije dagen laat drinken tot hij op handen en voeten langs het beenderhek komt aankruipen.

Hij raakt de bolder nog.

Op alle eilanden is iemand die de sagen kent, de oude en de nieuwe mythen, alle ware, enigszins ware en verzonnen verhalen over deze zee, de mensen, hun schepen, hun angst. Hij moet ze doorvertellen, of hij wil of niet, want de verhalen zoeken de verteller uit, niet omgekeerd.

Op dit eiland is het Ryckmer Sander die de sagen kent.

Hij kan de stormen uit elkaar houden zoals andere mensen vogelgeluiden. Hij weet wanneer ze alleen willen spelen, alleen een beetje razen of tekeergaan. En wanneer je ze persoonlijk moet nemen.

Al jarenlang houdt hij een boekhouding bij en noteert

wind en waterstanden. Hij kan, als een lange, vreselijke ballade, alle zware overstromingen van de Noordzee in de afgelopen duizend jaar opzeggen. Hij kent de namen van alle plaatsen, alle kerken die zijn verzonken; de namen van alle eilanden die de zee heeft verscheurd en verzwolgen.

Het ziet er niet goed uit, vindt hij. Er komt nog meer aan.

Soms, als het 's nachts heel stil is en de bierverdoving te vroeg uitgewerkt, is Ryckmer Sander er bijna zeker van dat hij vanaf de zeebodem de kerkklokken kan horen, en ook de stemmen van de drenkelingen. Heel oude stemmen, soms zingen ze, vaak is het alleen een gemompel of gefluis-ter.

Dat was al genoeg om één eilander wakker te houden.

En dan is er nog iets wat hij heel graag wil vergeten en wegdrukken als hij in zijn oude kapiteinsbed ligt: hij heeft, staand op de commandobrug van een tanker, een witte muur gezien – die ene grote golf die een zeeman zelden overleeft en nooit meer vergeet.

Waarvoor hij, zonder het te weten, in de jas van zijn voorvaderen kleumt.

Ryckmer Sander vindt dat hij te veel weet om nuchter in slaap te vallen. Hij zou graag een paar dingen minder weten – of dingen die mensen van hem aannemen.

Kerkklokken, oude stemmen, witte muren – allemaal veel te diep en veel te hoog om waar te zijn. De grenzen tussen roes, helderhorendheid en watergevoeligheid zijn vloeiend, en hij zwemt.

Je zou denken dat een mens de uitgestrektheid zoekt als hij op een eiland is opgegroeid. Dat hij, zodra hij kan vluchten, het stukje land verlaat dat daar half ondergelopen in de Noordzee ligt. Wat heeft hij daar te zoeken? Hij zwoegt op verzilte grond die toch binnenkort in zee zal verzinken en laat zich door de stormen afranselen. Hij stuurt zijn zoons naar het ijs, laat ze in de walvisbloedrode zee verdrinken als ze niet al doodgevroren zijn. Hij beitel hun korte levensloop in de grafzerken, stuurt de volgende zoon en dan de daaropvolgende. Een zal er wel terugkomen, met zilveren schalen in zijn bagage en een lading kaakbeen.

En waarom bouwt deze zoon die niet in de walvisbloedrode zee is verdronken zijn huis dan weer hier, op dit eiland, dat al half van de zee is? En waarom is er hier nog steeds een vrouw voor hem, die wacht en het slechte land in haar eentje bewerkt, de stormen doorstaat en haar zoons naar de IJszee stuurt?

Zonder armoe vaart niemand naar de walvissen, maar geen armoe lijkt ooit groot genoeg te zijn om een eilander naar het vasteland te verdrijven.

Er zijn op een eiland eigen natuurwetten, een andere soort zwaarte- en aantrekkingskracht misschien. Getijdestromen die nog niet doorgrond worden. Een onontdekte zuigkracht die op heimwee lijkt, maar sterker.

Een mens die hier geboren is, keert vroeg of laat terug, levend of dood, ongeacht hoe ver hij zeilt en hoelang hij vermist blijft, aldus een wet van het eiland.

En voor de meesten geldt dat nog steeds. Alleen als ze

jong zijn, wagen ze de sprong naar de wal. Sommigen blijven dan en leven met de heimwee als met reuma die in aanvallen komt en gaat.

Hanne Sander heeft in haar huis vier gastenkamers, die ze elke ochtend lucht. Ze lapt de ramen vaak omdat haar ruiten anders door zout en zand dof worden.

Alle bedden zijn opgemaakt, maar er heeft al lange tijd niemand meer in geslapen, omdat haar kamers gedateerd zijn en ingericht met zware meubels, zonder tv, en met de badkamer op de gang.

Ze komen nog uit de tijd dat je toeristen ‘badgasten’ noemde en als familie onderbracht, gezinnen uit het Rijnland of Zwaben, die elke zomer terugkwamen en minstens twee weken bleven. Ze boekten volpension en aten wat Hanne hun ’s ochtends, ’s middags en ’s avonds voorzette, ze mochten soms in de pronkkamer op de bank zitten. Je kaartte met de gasten, lachte om hun manier van praten, kende de verjaardagen van de kinderen. Zij stuurden kerstkaarten.

Sommigen schrijven nog steeds, en af en toe komen ze langs, op een huurfiets, als ze in een van de hotels aan het strand van drie dagen wellness genieten. Ze drinken thee aan Hannes keukentafel, denken terug aan al die mooie eilandzomers, vertellen over de kleinkinderen en dan fietsen ze terug naar hun spa met uitzicht op de Noordzee.

Soms logeren in de oude kamers nog studenten die om de een of andere reden de eilandtaal willen leren. Professoren

sturen hen met woordenlijsten, en de jongelui lopen dan vier weken lang de huizen af in de hoop dat er ergens nog een zeeman woont, een oude vroedvrouw of een tandeloze garnalenvisser die voor hen een paar zinnen van die bijna verstomde Noordzeetaal in de microfoon kan mompelen. Op een gegeven moment krijgt Hanne Sander meestal medelijden, dan gaat ze met hen aan tafel zitten, spreekt de oude eilandwoorden voor 'helmgras' of 'zeezwaluw' op hun opnameapparaten in, en bij het ontbijt overheert ze de woorden voor 'brood', 'ei' en 'melk'.

De twee musici die jarenlang van juni tot september bij haar logeerden, zijn dit jaar niet meer verschenen. Gábor en Zsófia, bassist en zangeres van de Hongaarse kuurkapel, ze wilden elk jaar dezelfde kamer.

Alleen in de zomerweken waren ze een stel, daarna reisden ze apart terug naar man en vrouw en kinderen, en Hanne heeft zich elke keer afgevraagd hoe ze thuis ontvangen zouden worden. Zou iemand hen hebben opgewacht met een bos bloemen en een feestje? Of werd hun een theedoek toegeworpen na een broodmaaltijd aan de keukentafel?

En zou het anders zijn om te wachten op een musicus dan op een zeeman die een kruis, een hart en een anker in zijn huid heeft getatoeëerd?

Het geloof is een ziek kind, de liefde is een loeder. De hoop is niet dood te krijgen.

Het verlangen ook niet, tenminste niet helemaal. Als in de koude maanden de lucht als versteend boven dit eiland ligt, de zee zo dof en kaal als een rattenvacht, droomt Han-

ne soms van de wereld die niet bij een haven eindigt. Zo-als andere mensen bij bepaalde weersomstandigheden pijn krijgen in hun gewrichten, brandt bij haar een oud verlangen naar verre landen. Naar heuvels of bossen, warm licht. Naar kleding die op eilanden niet gedragen wordt.

Ze had het net als haar zus kunnen doen, ervandoor gaan met een badgast – en dan met haar aanvallen van heimwee leven. Maar dat doe je niet als je Jens Sander kunt krijgen.

En Hanne is verknocht aan dit stukje land, alleen weet ze soms niet meer of dit haar eiland nog is.

Misschien is het allang van de surfers en de wolken-schilders, de naaktzwemmers en de schelpenzoekers – of van de eendagsvliegen die elke dag in zwermen van het vasteland komen, een rondje eiland doen met de paardenkoets, koffiedrinken in de Vuurtorenkamer, verder sjokken richting eilandkerk, eendenkooi en museum, één keer kort de promenade op en neer, avondeten in De Scheepskabouter en met de laatste veerboot weer naar het vasteland, waar de touringcars op hen wachten. Of is het eiland van de overwerkten en astmalijders en de uitgeputte vrouwen in de moeder-kindkuurhuizen. Van de gestresten die zichzelf een ‘time-out’ gunnen, twee, drie nachten lang in het nieuwe strandresort.

Alle eilanden trekken mensen aan die wonden hebben, eczeem op huid en ziel. Die niet meer goed kunnen ademen of niet meer geloven; die verlaten werden of iemand verlaten hebben. En de zee moet het dan herstellen, en de wind moet blazen tot het geen pijn meer doet.